

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Voorstel tot prioritering binnen doelgroep griepvaccinatie indien vraag groter is dan aanbod

Datum: 25 augustus 2020

Inleiding

Door de ontwikkelingen rond COVID-19 is de deelname voor de griepvaccinatie dit jaar moeilijk te voorspellen. Deze kan hoger uitvallen maar ook lager. We willen uiteraard zo goed mogelijk voorbereid zijn op verschillende scenario's. In opdracht van VWS zijn daarom tot op heden zo veel als mogelijk vaccins ingekocht voor de komende griepprikcampagne. Uiteindelijk hebben we de hand weten te leggen op ruim een half miljoen meer vaccins dan vorig jaar. Daarmee kunnen we ongeveer 60% van de doelgroep vaccineren. In 2018 was de vaccinatiegraad 51,3%, een eerste (lichte) stijging sinds 10 jaar. In 2019 is de vaccinatiegraad weer iets gestegen¹. De jaarlijkse fluctuaties was in de afgelopen 15 jaar ongeveer 1 a 2%. De verwachting is dat het aantal ingekochte vaccins voldoende zal zijn voor de campagne van 2020. Mocht er toch een tekort of een overschot aan vaccins ontstaan, streven we ernaar tijdig maatregelen te nemen. Bij een tekort aan vaccins doen we een voorstel voor prioritering in de doelgroep. Graag leggen we deze prioritering aan experts voor om na te gaan of zij zich hierin kunnen vinden.

Aanpak campagne 2020

De campagne zullen we op dezelfde wijze starten als de afgelopen jaren, om niet vooraf (mogelijk onnodige) onrust te veroorzaken bij doelgroep en huisartsen. Ook dit jaar hebben de huisartsen en zorgorganisaties in juni voor de doelgroep vaccins besteld. Op dit moment zijn er nog voldoende vaccins beschikbaar voor nabestellingen. Anders dan andere jaren is dat de huisartspraktijken rekening moeten houden met de coronamaatregelen tijdens de vaccinatiesprekuren. Om praktijken te ondersteunen bij de voorbereidingen hierop, heeft het NHG in afstemming met de LHV, SNPG en RIVM een apart addendum ontwikkeld op de praktijkhandleidingen voor de griep- en pneumokokkenvaccinatie. We monitoren in de eerste weken van de campagne zo goed mogelijk hoe de opkomst is in de huisartsenpraktijken om tijdig maatregelen te kunnen nemen bij een dreigend overschot of tekort aan vaccins. In beide gevallen willen we de huisartsenpraktijken die nog gaan vaccineren, zo snel mogelijk informeren en instrueren en zullen we de doelgroep informeren. Bij een achterblijvende vraag zullen we extra

¹ De definitieve cijfers verschijnen in september/oktober 2020.

RIVM

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven

T 0224613401(20)20
(10)20 @rivm.nl

aandacht genereren voor de griepvaccinatie bij de doelgroep en huisartsen. Bij een mogelijk tekort aan vaccins wordt eerst gekeken of dat door praktijken onderling kan worden opgelost. Dat gebeurde ook in eerdere campagnes. Als dit niet toereikend is, willen we huisartsen die hun spreekuren nog moeten houden, aanbevelingen meegeven voor prioritering binnen de doelgroep om de ziektelast zo veel mogelijk te beperken bij de meest kwetsbare groepen. Ook zullen we de doelgroep hierover informeren. Hierbij stellen we als richtlijn voor dat de mensen met een medische indicatie voorrang krijgen, d.w.z. alle huidige risicogroepen behalve de mensen vanaf 60 jaar zonder medische indicatie. De ziektelast door influenza bij mensen met een medische indicatie is hoger dan bij gezonde mensen.¹ Vervolgens geldt voor de mensen zonder medische indicatie dat de oudste leeftijdsgroepen voorrang krijgen boven de jongere leeftijdsgroepen. De ziektelast uitgedrukt in DALY's neemt toe op hogere leeftijd, vooral door de hoge sterfte door complicaties van influenzavirusinfecties onder personen van 80 jaar en ouder. Daarentegen neemt de bescherming door het vaccin wel af op hogere leeftijd. Het vaccineren van de oudste leeftijdsgroepen uit de doelgroep is tevens in lijn met het aangepaste advies voor de pneumokokkenvaccinatie, waarbij ook geadviseerd is de oudste leeftijdsgroep dit jaar voorrang te verlenen. Voor deze vaccinatie worden de 73-79-jarigen uitgenodigd. Zij zullen de vaccinatie tegelijkertijd met de griepvaccinatie ontvangen. Verder is het natuurlijk aan de huisarts om te beoordelen welke patiënten naar zijn/haar inzicht in aanmerking moeten komen.

Ter illustratie

Bij een opkomst van bijvoorbeeld 70% (bijna 20% meer dan de afgelopen jaren) is bij deze aanbevelingen het aantal vaccins toereikend voor de doelgroep minus de mensen van 60 tot en met 66 jaar zonder medische indicatie (hierbij gaan we ervan uit er ongeveer 372.500 mensen met een medische indicatie zijn in de leeftijdsgroep 60-64 jaar).

Uitvoering:

LHV en NHG geven aan dat de aanbeveling om te starten met mensen met een medische indicatie zal leiden tot veel extra handwerk door huisartsen omdat zij handmatig voor mensen vanaf 60 jaar na moeten gaan of ze een medische indicatie hebben. Daarmee zal het prioriteren op basis van medische indicatie veel vragen oproepen bij de huisartsen. Zij vinden dit niet gewenst. Bovendien zal een deel van de doelgroep al uitgenodigd zijn op het moment dat blijkt dat prioritering zinvol kan zijn. LHV en NHG willen daarom liever op basis van alleen leeftijd prioriteren, waarbij de 73-79 jarigen in ieder geval zullen worden uitgenodigd, aangezien zij ook tot de doelgroep van de pneumokokkenvaccinatie behoren. Veel praktijken zullen starten met deze doelgroep.

Gezien bovenstaande zou in geval van prioritering op basis van eerst medische indicatie en vervolgens leeftijd (van oud naar jong) de maatregel vooral moeten bestaan uit communicatie aan de doelgroep vanuit het programma en vanuit de huisartsen. Op deze manier wordt dan een beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van de mensen die behoren tot de jongere leeftijdsgroepen en gezond zijn (geen diabetes, longziekten, hart- en vaatziekten en verlaagde weerstand door medicatie) om de griepvaccinatie dit jaar niet te halen om zo de meer kwetsbaren in te staat te stellen zich wel extra te beschermen.

Vragen aan experts:

1. Kunt u zich vinden in de aanbeveling aan de huisartsen en de doelgroep om mensen met een medische indicatie voorrang te verlenen als mocht blijken dat de vraag naar griepvaccins dit najaar groter is dan het aanbod?
2. Kunt u zich erin vinden om als binnen de groep van 60 jaar en ouder zonder medische indicatie prioritering nodig is, voorrang te geven aan de oudste leeftijdsgroepen, te beginnen bij de 73-79 jarigen (vanwege de overlap met de pneumokokkenvaccinatie)?

¹ Basisdocument voor de GR: Influenza vaccination in the Netherlands. Background information for the Health Council of the Netherlands. RIVM Letter report 2019-0002. T.M. Schurink-van 't Klooster et al.